

Spooksolij fara trýbelp furt nelandes quýlapp

Trondom – Prifjiof Berfowa Umásse furt ef Tibân-teoriy fes ef Zomar-Universitiy ber Trondom, cõsidere ef lo noi quãf, eft nelandes ekonomer quýlappelira eft aprila-plyteçyr efeccos, wýrtálacc ef ýcijazutos enn spooksolij politicyers én tibãners.

Fes ef adiyk marše-mink, eft spooksolij lozõtstjos enn UÚ ber Brúsall ur ef nelandes tangodãm ber Ef Hagiy quardere. Mittof lozõtstjos codare, beri prõpnere, ef menesters Milã Xaless-Hurfiy (FEL), Zãfte Bulger-Ýriymme (FIN), Lorjen Koj-Viyndy (DAT) ur Matilda Eester-Dõlty (LEB); én gopirus lozõtstjems lý ef togglúfiyy én ef totibãny, fitfara Bluta Palynne, meldelira ef prest furt ef Lebet-Buroex ef Ququlã, ur Mavy Cruss-Molliy, meldelira prifjiof furt ef Ekonomiy fes ef Universitiy ber Ies.

Prifjiof Peter Bergyk, meldelira eft knõf ekonomer fes ef Erasmus-universitiy ber Rotterdam, enn ef quarderos pai mittof lozõtstjos hendre den paine eft quýlapp helkara ef calaros rifo aprila-plyts. Do kjõndo den menester Zãfte Bulger di quglui eft wuxos-furt fes ISS, meldelira eft institusa cijazelira ón ef Eurasmus-univer-sitiy. Taufen ef kjõndos rifo mittof wuxos-furt enn ef glistippiy pert kalõmba pónze fes

ef nelandes medyms, ISS-ex ef prest revuso beri kaf-putte mittof kjõndos fes ef instituæaeyr fyirk-wós. Do sen nert xãrfano oras furt mittof aprila-plyt, wãn meldo eft tsazzos furt prifjiof Bergeyk, den syrite kaf ef hecrãn ef idehumoror ýryladelira tiyn rifo mittof prest – ur às ef uta zintes wertlã.

Mittof jũxyi hintaros melde eft xozjõ fes ef frenvu pirandoka, tur eft kerru xozjõc yargeloh eft xozjõc nert xãrfaneçu ón jadãk. Declarelira, prifjiof Berfowa Umásse fes ef Zomar-Universitiy ber Trondom reagere kãrytiy. “Stus painelira quýlapps helkara ef calaros rifo humor ur às plyts – gress nert úque ef. Quista zjentiyn én zintes opasts melde, fes mit teãk quýlapp, oft ef hũchõsta rifo ef, meltecos istjo.

Teãk quýlapp çyrchõf telira fes eft kerru šark fitfara Nelandes, ef kaf-sýrte gress fes honesta, brã dena šark nert melde jazy fes ef publiyc frõpjjy eft nrelf-py-spiratso, ur kirturelira den ef nelandes mippainos probarui beri cïrrare teãk quýlapp. Pirandoka gress gladoe den goe tibãners eksistere fes Nelandes, mit cõsidere ef humoreçyr efeccos lo eft õsemah quýlape-antrõn, túre gress tijãytineçu pasodami cõlegje Bergykex ef faledos, den do kelde

ef Spooksõls zýtã trýbelps mrã teãk quýlapp.”

Rãgta, prifjiof Umásse nert haógare ef humor frõpjjy eft quýlapp helkara ef nãhumore (tiffelira: ef lelki-anos enn eft aprila-plyt), kusamiluft ušãmellelira ef quankas rifo eft spooksolij menester ur às eft spooksolij ekonomera.

Aftel ef Filosa-fakulsiy fes ef Trondom Universitiy frute beri paine fiy qu eft quýlapp helkara ef humor-mybbe rifo prifjiof Umásse; ur qu ušãmellelira pirandoka goe nelandes “trýbelps”, reppany menester Verhagen furt Ekonomiy oft ekonomiy-prifjiof Burgyk fes ef Erasmus-universitiy? ◊

ISS melde kluft?

International Institute of Social Studies (ISS) melde eft fesaquonda nefuniversitiy furt kritise, sošala tibãns, ýrmeta-rãk kaf aupross. Ef institusa holare ef stũdents ur kolesters lo ðõnosiy lý ef nutter hemisfero én às ef zutter òc, fes eft urapas surront. ISS feldre fes ef nelandes hurdog Ef Hagiy, tur melde eft partos rifo Erasmus-universitiy, meldelira ef knõf ekonomiy-qummer-taros ber Rotterdam.

SA zecofe sãvriy terat garrents

Amahagge – Ef hupster terat garrents perke beri pónze sãvriy terat ur gulder armãtatos. Ef melde tsazi SA, mittof tinkarelira eft iyxegratãn fes zemperholfe ten.

Pert hupster garrents fes ef hupster terat syrts pónze ajir terat ur sgãp terat. Beritel korninlots melde ur blul velpeliye ófe tildã zjentiym lilt. Tur kerru fara óps melde velp iftam, pert veldurs koldre sener jega-ches kaf ef pazzosti. Ur fara kerru ef armãtatos melde jazy lo minũm, ef bugos den stus koldre ef jega-ches kaf ef pazzosti melde vluf hupster meldelira.

Goe tuplipers ksenpare sest tiyn wãnta, tur goe tuplipers reede fes ef ur gũfque kura ef luft SA lilepiy. Furt ral, blul tijãrevertelije sest gũfqus noi, oft nyšõnami liltel višõla. Ef mõntyos melde, ef ýrdaagelira noi riyfain, lomp ýmattere furt ef ýmingsos enn ef garrents. Fes syrts fitfara Hirdo, Amahagge ur Asjetto, ef entre-halls ur zjoba-galeriys melde dekmãc eft partos rifo ef “kofaniy mirra”. Pek ef zomar melde ef tiyn, perkellira beri zikore ef naliycos, armãtatos ur mingos. Tur ef platforms ur ef (poi)mittorsz helkara efs ýrylare wet SA-ex ef chikonos, ur efs melde pek nert ef kofaniy mirra.

“Horit ef wãfers ýrdaago”, Petriy Hardiy pryýlle, meldelira prest furt SA-ex ef Ålbos-ýrzdõdiy. “Zũfiy kirro lelperro velk cõntrolere-putiys ur jadãk tiffõ: furt ki ef cõntrolos ef kofaniy areũ melde, ur stus fara settaro ef versõt SA-areũ, stus enn ef juftelira gabane-lofa šõfilõme ra ón ef cõntrolerr.”

Tur ralfort ef garrents melde ment hupster én utfin-fũnkšõnola tohuflifys lef misans ur às bars, ýr stus farte-fes eft misan oft bar quf kusamivap, ur kusamavap wet cupp ef, kaf ef platform. Çyr juridise is ýdrent ef nert tũp ýrdaage, ef kofaniy mirra dýfilõme ur SA-ex ef versõt areũ finnillõme. “Rãste sen cente er ral lo ef gãs, quarderelira ef entraferiye areũ”, Petriy Hardiy bzagoe. “Cratiyn melde kofaniy areũ, ur rãste sen cente lo ýmattar furt pana.”

Hãles basos armt SA, den ef probare beri feldre tekellbrae ðõnosef ef ytstostenlens, ytende meldelira wẽlfa’ece ki eft klõta-aupross, luft té blul revertelije ef naliycos én wiywos rifo ef hupster terat garrents fitfara ér corvi’am, ur luft té ef tupliyer lelperre ef centos tsazi ef lentros enn ef huflif, do sen wãfersencelira fes eft versõt areũ “zýtã gãs”. ◊

Oto fes ef Trýft: 2 koffoners (Girdes-tobergý - Brýr)

Quitas-Olas – Lãst túratof-fittas, eft oto enn ef weg 8 xolija-kette, 4km zutter ef zeces Vrevet, ur sõge ryser, fes du ef Trýft. Ef lenker ur ef pãsager plãgõ noi luft ef.

Ef melde noi tim ér, eft oto xolija-kettelira ef weg kaf mittof wós, ur ef polišo vare den melde tim adiyk noi kerru. Ef oto, lenk pai eft 41-zemperiy krodũr lý Abertõ, perka beri wygce tõxyi furt ki eft werõxoto, té ufira bertert fes ef wegeçyr lurgiy. Ef oto ef weg xolija-kette ur sõge lango túgt ef prusot-rimm. Ef tiyn foniso lo slinãr fes ef prusot. Çyr ef lenker is ef pãsager, meldelira eft 35-zemperiy matier lý Quitas-Olas, pónzo koffon ðým miypos.

Ef polišo ješe velk zeffstãs frõpjjy ef moplariy, ur ef rajiyte messe den ef flamete ef werõxoto-lenkerer identitiy. Ef fyít, eft werõxoto perkellira beri lelperre ef progrãm, zrempje ef hajemosz rifo ki gopirus triep-pãsagers, mit zerfa ãl ef moplariy hãftero. Kerru ef cõndekterr rifo ef

trip, ufirelira-lango lóf ef moplariyerfefes, declara den do ur sener cõlegjes woiysta pip querdoeliran tims, ãl goe otos ahoqugme rãgta furt ef trip ufirelira fes ef mirrovap, ur colafess wygce helkara ef mirralurgiy.

Eft polišo-reppe-rélvãs pryýlla, den luft ef weg-chikonatjen pip minker tims blul pãfytelije ef ýrriffos enn ef kũfõs-situašo lo qurubo terat kusami. Dus fit stus di kurrui beri syrite eft lestõke-zeff kusamat ef prusot-fyireã, ur vãt eft gulder paaftos rifo ef tripmirra. ◊

Ef polišo ber Quitas-Olas pryef ón zeffstãs rifo ef moplariy, den óps kjõndare ef ápip-sért, tf. 053-3403400 oft quitasolas@pol.sp.

VRESCÂN

Musts ur hósz

Gjirs lorertecos efs fes nyser must-misans

Oménka glúfiy-huflif ber Ðorãs bure-velp: ef polišo vraboe bedaros

Ðorãs – Eft oménka glúfiy-huflif opperovap ef syrt buro-velp lãst túratof-miskof. Ef polišo vraboe ef bedaros, túre ef lelperre nyf prõx morises, lomp kurre ber melde ef painatjen(s).

Kol-vrõk blul enn ef glúfiy-huflif raklelije kaf buros, lomp pana paine ur kluft ef ýzãmbaso melde – ef polišo melde ást ef jãchtõsta.

Ef glúfiy-huflif ýrgefũde kva áke querdoeliran safõts fes ef maquotsiyclo. Hurtos 2000 tukstlef 2009 ef áke safõts sértaro helkara eft kleter huflif, meldelira fes eft gulder locãt fes ef syrt-sentrym.

Ef knõfe den gopirus glúfiys ma

sértara cyriy helkara ef kleter huflif fes ef sentrym, óps šãfpilõme fes ef dobo ýfesrafanos pai ef zomar. Blul ýpse fesreppelitã, ef glúfiy-huflif ponzui eft spil-fũnkšo fes eft kleter oftian lef zãrõsta, misans ur às lurfel-çýrbatts én cãdy-òc. Blul mittof oftian ãlbelije bzovy ur ef glúfiy-huflif tindo eft net-õsemah én isole-ror locãt.

Tõje ef polišo frã ef zomar fara ùcaves armt ef kõlgt, blul ef painatjen(s) lef sener moteffs nert flamelomije ek. Iygte ef knõfe kluft hãftere ef lef ef buror-velp huflif. Ef yrdos armthũšate vluf dus ef nios, tur tukstfin falede enn ki ef insũranšos. ◊

Sientur revuse beri kafto koles-jýšedos ur beri zãlbe efanty helkara koles

Slofaro – Eft 33-zemperiy én ide-marianor mosjeus lý Slofaro enn querdoeliran palleharbõsta kettare pip, den eup kaftãt ef koles-jýšedos furt sener 7-zemperiy waler. Dýfygcã ef korhut enn eft kindisblaffos kuberre ón eup, tur ef tubõs nert bladide beri pallesimue kerru mittof. Eup çýrfitéte, eup nert nes-tielira beri kafto ef koles-jýšedos yargeloh sener piyde fes-jalos, ur ral, gãšã protestãšo, eup wencate sener waler lo fesért.

Eft reppe-rélvãsa rifo ef zomar pryýlle, blul kurruilira beri jolaketelije ef tubõs furt ef jýšedos-

ýkaftos, ãme eup reppui-mip eft pryos frõpjjy ef luft ef sýrsért, áfry ef lacsiy mirra. Ef mosjeus ma tjelblafe ral, eup nert kaftilõme ef koles-jýšedos wãnta, tur eup wencatilõme sener koles-duetiyy efanty lo fesért lilepiy.

“Pana melde eft nãzjelira fãl furt kult Sošala Harbos”, eft reppe-rélvãsa bzagoe fit. “Ðým moris, kirro çýrtirecos ef mosjeus, tur iftam eup faletãt quandro den quardere kult ofiss. Denn kirro gvãrcecos quãvãr eft hũchos. Kirro rajiyte, den ef kolesnurp jafartavy ur trõnecũ ef tubõs, den eup arfine helkara kult ofiss.”

Ef tubõs nert kettavy wuftas ón AMAGENEex ef fi’onatjen, tur iftam eup enn ef lokalo preše piti-loine, ytende meldelira gũfque kura ef zomareçyr paine-vrõk. ◊

PORTÃ TÝDENS

Bõrã – Fes ef port-areũ eft tiyn-treno ãskãno-mip lãst túratof-luppor kest pluzari 19z00. Sers wagens lef containers sena wãfersence kusamat ef rels én fes ef mãrg. Ef fradãs melde velk fes ef ãskãn. Ef arãnka-polišo çýrsvoge ef zũpstiy, tur vraboe ef ýłosos enn eft noftate-rels, pejanuf ef treno ufiro kura ef.

Ákevildul (z. Qualã, Neno) – Ja ef zeces Ákevildul ur Blufklorroty (weg 9) ten jelpjevor hápyhurts eft hápyja-cũsalo tunde. Ef hápyjas itýrro mýchefelira cradefovap ur ki gopirus bels tasso fes eft lijerc, mit tundaro goe lippiones. Eft belp-medikiy perko beri jizýje výt hápyjas yargeloh ef quliys. Ef hãpyhurtsecýr spãklãn pai ef polišo nultelije-mip.

Hirdo – Eft ekstra supsiðiyy furt Gratyliy-seert nert melde fes ef cieu. Mittof musém jesfare pip zem-persot ón idevendarelira quardaliynũmps, tur eft lyde-pikos nertuie ón eft ãp-trusske aupross. Ef musém xueõ lamir eft palequeos, tur fitabry nyf cõnkrett arpinzõle eksistere furt ef, ur fitabry eft beltkanasiyy vlazze-mimpit tyrne, dus ef zomar probare beri liskose tukst ýkjõndos eft promisor xla-supsiðiyy. “Brõepbent eft nemercl crũcheplan, tillefit kerru zerfe jazy, ãl eft xla-supsiðiyy sen menea furt ef”, áfry Bertel Mãnderfit-Pofã, meldelira Cũlturiy-wethuder ber Hirdo.

Tanbýr – Gopirus kũraters, fes ef lydos pai ef axaratjen Lãmpa Ilylle-Pacõs, ýrytyca ef ýverfutos enn cradef mirrãtats lo fãra-blotter ber Tanbýr. “Pipar guldere dus ki dena doételira mesãen, fojeldriy lef ef grampa, ef zomar yntaje té lóf decadiys”, áfry Lãmpa Ilylle. “Eft effekluft huroniyy syrt melde õsemah armt ef kerru entrafers – ur entrafers nestiye oras fes dena syrt.”